

Valeriu Stancu născut la Iași, pe 27 august 1950; absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza”, Iași; debutează în primăvara anului 1978 în revista „Convorbiri Literare”, descoperit și prezentat de poetul Ioanid Romanescu; editorial, debutează cu volumul de versuri *Înfrângerea somnului* (Editura Cartea românească, București, 1981); a publicat 30 de volume originale (poezii, nuvele, romane, eseuri, note de călătorie) în țară și străinătate, la care se adaugă și 20 de volume de traduceri din lirica franceză, belgiană, canadiană, elvețiană, argentiniană; este tradus și publicat în țări din Europa, Asia, Africa și America și a primit câteva prestigioase premii literare.

Valeriu Stancu, *Trei Rîuri și un ocean de poezie*
© 2007, Institutul European Iași, pentru prezenta ediție în limba română

www.euroinst.ro

INSTITUTUL EUROPEAN

Iași, str. Lascăr Catargi nr. 43, 700107, C.P. 161

euroedit@hotmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STANCU, VALERIU

Trei Rîuri și un ocean de poezie / Valeriu Stancu.-

Iași: Institutul European, 2007

ISBN 978-973-611-496-0

821.135.1-992

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți, fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Printed in ROMANIA

Valeriu Stancu

Trei Rîuri și un ocean de poezie
A l'ombre des érables en fleur

INSTITUTUL EUROPEAN
2007

Cuprins

Plăsmuiri, exordii, prolegomene... / 5

Dacă voi nu ne vreți, noi vă vrem... / 13

...timeo Danaos et dona ferentes / 22

Între Scylla (bagajelor) și Caribda (vameșilor) / 30

Avion cu motor, ia-mă și pe mine-n zbor...! / 38

... acei oameni minunați și mașinile lor zburătoare... / 46

A l'horizon, la terre promise... / 55

Cuvântul și puterile sale magice / 63

Trois-Rivières, la ville tentaculaire (I) / 71

Trois-Rivières, la ville tentaculaire (II) / 79

Trois-Rivières, la ville tentaculaire (III) / 87

Trois-Rivières, la ville tentaculaire (IV) / 95

Montreal – un oraș „în oglindă” (I) / 103

Montreal – un oraș „în oglindă” (II) / 111

Québec – „joyau du patrimoine mondial”(I) / 119

Québec – „Joyau du patrimoine mondial” (II) / 129

Québec – „Joyau du patrimoine mondial” (III) / 138

Québec – „joyau du patrimoine mondial” (IV) / 145

Québec – „joyau du patrimoine mondial” (V) / 155

Québec – „joyau du patrimoine mondial” (VI) / 162

... despre canadieni cu dragoste și admirație / 169

„Omul-orchestra”: poetul Gaston Bellemare (I) / 176

„Omul-orchestra”: poetul Gaston Bellemare (II) / 183

„Omul-orchestra”: poetul Gaston Bellemare (III) / 192

„Oamenii Măriei Sale” / 200

„Bon Festival!” / 208

frânturi epistolare / 216

O duminică în familie (I) / 224

O duminică în familie (II) / 232

De la Casa Pogor la Bar Zénob / 240

De la poésie avant toute chose (I) / 248

De la poésie avant toute chose (II) / 256

De la poezie avant toute chose (III) / 264

Respect pentru oameni și cărți

De la poezie avant toute chose (IV) / 272

De la poezie avant toute chose (V) / 281

... viața ca-n telenovele / 289

... „ziua cea mai lungă” / 296

... tricoul geografiei literare / 305

... „partir, c'est mourir un peu” / 314

... „întoarcerea acasă” / 322

Cuprins / 330

CLUBUL DE CARTE INSTITUTUL EUROPEAN

Stimate Cititor,

Institutul European Iași vine în sprijinul dumneavoastră ajutându-vă să economisiți timp și bani.

Titlurile dorite – unele căutate îndelung prin librării – pot fi comandate acum direct de la Editură!

Consultați oferta! Completați apoi talonul de comandă (carte poștală) din subsolul paginii. Nu uitați să înscrieți, cu atenție, titlul și numărul de exemplare solicitate.

Plata se va face ramburs (la primirea coletului poștal), taxele poștale fiind suportate de editură.

Și pentru că dumneavoastră apreciați cărțile noastre, meritați din plin să faceți parte din Clubul de carte Institutul European, beneficiind totodată de reduceri semnificative de preț.

Astfel:

Suma minimă	Suma maximă	Reducere (%)
-	19,9 RON	5
20 RON	49,9 RON	10
50 RON	99,9 RON	15
100 RON	149,9 RON	20
150 RON	199,9 RON	25
200 RON	-	30

Colecția TEXTE DE FRONTIERĂ

- *Apocalipsa de carton*, Nichita Danilov
- *Cartea pentru cei multi. Studiu cultural asupra romanului popular în America postmodernă*, Ovidiu Aniculaese
- *Cele trei trepte ale singurătății*, Andrei-Justin Hossu
- *Cioran. Vitalitatea renunțării*, Emil Stan
- *Contemplatorul solitar*, Dan Stanca
- *Cu garda deschisă*, Gheorghe Crăciun

Numele	CARTE POȘTALĂ	
Cod numeric personal		
Strada	Destinatar	
Bl. Sc. Et. Ap.	EDITURA	
Județ (sector) Cod	<i>Institutul European</i>	
Localitatea Tel	C.P. 161, Cod 700107, IAȘI	
Depuneți cartea poștală, completată, în cea mai apropiată cutie poștală!		

Plăsmuiri, exordii, prolegomene... (Trei Rîuri și o mare de poeți)

Despre Festivalul Internațional de Poezie de la Trois-Rivières am auzit pentru întâia oară în urmă cu zece ani, în 1992, pe cînd mă aflam la Bienala Internațională de Poezie de la Liège din Belgia, bienală unde unii confrăți, ce participaseră deja la marea sărbătoare a poeziei francofone de peste ocean, se arătau entuziasmați de uluitoarele întâlniri poetice, de fascinantele nopți de poezie organizate de trifluvianul Gaston Bellemare (pentru cei pe care termenul „trifluvian” i-ar putea nedumeri, fac specificația că orașul ce a devenit cu adevărat capitala poeziei se numește Trois-Rivières, iar locuitorii săi – am văzut scris negru pe alb! –, trifluviens). Destul de sceptic (evident, pentru că nu trăisem minunea întâlnirii cu Gaston Bellemare, acest Midas liric care transformă în poezie tot ce atinge), am reținut din entuziasmul confrăților cu tendințe comparatiste insolitul festivalului poetic din Québec, fără însă a mă molipsi pe atunci de entuziasmul lor.

Apoi, știri și ecouri despre această uimitoare manifestare poetică ce a adunat în mai puțin de două decenii pe malurile fluviului Saint Laurent 80% din creatorii importanți ai lumii mi-au parvenit și din diferite reviste literare la care sînt abonat sau pe care mi le procur cu dificultatea cu care procuram cîte un pachet de unt sau vreo doi litri de lapte pe vremea celui care pînă la urmă a dat aurul epocii sale pe plumbul tovarășilor de luptă și de idealuri ce l-au băgat în pămîntul din Ghencea.

În urmă cu câțiva ani, într-un septembrie desprins parcă din nostalgiile autumnale ale lui Ion Pillat, când l-am invitat pe scriitorul rus Alexandr Karvovski să petreacă două-trei săptămîni în România (pe lângă faptul că ne leagă o prietenie constantă și sinceră – ce nu are nimic în comun cu aceea care ne-a legat neamul de marele frate bolșevic de la răsărit –, sînt un admirator al poeziei lui Sașa, al versului său delicat și totodată vibrînd de o năvalnică forță interioară; Notă: *am început să scriu această carte în 2002, chiar după întoarcerea din Canada; între timp, Sașa a trecut în lumea celor drepți, ucis – ca mulți disidenți din fosta uniune sovietică – într-un „regretabil accident de circulație”!*), el mi-a spus cu regret că nu poate veni, deoarece în acea perioadă trebuie să fie la Festivalul Internațional de Poezie de la Trois-Rivières. Am regretat și eu, nebănuind pe atunci că numai peste câțiva ani voi fi eu însumi un răsfățat al sorții, care va traversa oceanul spre a întîlni 150 de confrăți din lumea întregă ce-și aștern versurile și în limba lui Voltaire, confrăți adunați pe tărîmuri canadiene la un semn al baghetei magice a lui Gaston Bellemare. După ce s-a întors de pe malurile fluviului Saint Laurent pe cele ale Moscovei, în „arbatskaia ploșceadi” din capitala în care trăiește, suferă și-și poartă povara dezrădăcinării (din părinți ruși fugăriți în surghiun de „binele” pe care comunismul l-a adus în sînul societății ruse după faimoasa (și inexistentă!) salvă de pe „Aurora”, Alexandr Karvovski e născut în Franța, unde a petrecut primii 21 de ani de viață; la vîrsta la care oamenii încă mai cred că tot ce zboară se mîncă, înșelat de minciunile propagandei sovietice – să nu uităm că și alți intelectuali sau creatori occidentali, cu o mult mai bogată experiență existențială decît cea pe care o poate avea un tînăr ce abia și-a sărbătorit majoratul, au înghițit gogoșile despre minunea traiului în patria sovietelor –, a renunțat la cetățenia franceză, pentru a se stabili în țara de origine a părinților săi. Greșeală capitală și, evident, de neiertat! Educația și anii petrecuți în libertate și democrație în Occident l-au făcut să nu

se poată adapta la constrîngerile dictaturii bolșevice, la suferința, umilința, mizeria, insecuritatea din lagărul leninist și de atunci Sașa încearcă mereu să se întoarcă în țara în care s-a născut; din nefericire, Franța nu i-a putut ierta greșeala și naivitatea tinereții și nu-l mai primește între fruntariile sale), poetul „sans terre” mi-a trimis o lungă scrisoare, în care îmi descria cu entuziasm și lux de amănunte întîlnirea poetică de la Trois-Rivières, despre care îmi spunea că e unică în lume (în anul 2002 m-am convins și eu de adevărul spuselor sale!).

În sfîrșit, în urmă cu doi ani, am petrecut un octombrie „mescalian”, cu ocazia primei mele aventuri pe tărîmuri aztece, împreună cu unul din scriitorii care cunosc foarte bine modul de organizare și de desfășurare a întîlnirilor poetice dirijate de bagheta lui Gaston Bellemare: poetul Bernard Pozier, stabilit în Montreal, dar trifluvian prin naștere și prin ardoarea cu care susține orice manifestare culturală desfășurată în orașul său natal. Implicat cu toată ființa în efervescența poetică de la Trei Rîuri, Bernard mi-a explicat atunci, fascinat la rîndu-i de tărîmul de basm al poeziei care este Mexicul, funcționarea acestui festival unic în lume (despre mecanismul respectivei funcționări, cititorii vor putea afla amănunte pe parcursul cărții). M-a fermecat Bernard cu povestea sa despre aventura lirică pe care în fiecare toamnă, la Trois-Rivières, o trăiesc o sută cincizeci de creatori din întreaga lume. Poveste care, de fapt, confirma și completa spusele lui Sașa Karvovski și ale altor creatori ce trăiseră deja această aventură și care nu pierdeau nici un prilej de a se lăuda cu ea.

Așadar, îmi doream de mult să văd „cu ochii mei” această adevărată minune a lumii moderne ce se desfășoară în lumea nouă și care adună anual mai ales în restaurante, baruri, cafenele, dar și în librării, școli, institute, cinematografe, centre culturale, biblioteci, o sută cincizeci de poeți și zeci de mii de iubitori ai poeziei. Așa că, în februarie, când am primit scrisoarea-invitație de la președintele festivalului,

am trăit ceva asemănător împlinirii unui vis: acela de a intra în distinsa familie a scriitorilor chemați să onoreze cu prezența și cu prestația lor adevărata sărbătoare a poeziei universale celebrată în orașul care pe drept cuvânt își revendică statutul de capitală mondială a poeziei. Iată ce-mi scria, între altele, colecționarul de talente, de valori, de creatori, Gaston Bellemare:

„Vă transmit invitația oficială de a participa la cel de al optsprezecelea Festival Internațional al Poeziei care se va desfășura la Trois-Rivières, Québec, între 4 și 13 octombrie 2002 inclusiv. Cel de al șaptesprezecelea festival, desfășurat nu de mult, a atras mai bine de 37.000 de persoane în cursul celor zece zile de festivități. Mai mult de 150 de poeți, provenind din 30 de țări au luat parte la 410 activități legate de poezie. Așteptăm răspunsul dumneavoastră definitiv cu privire la invitația noastră, până la 1 aprilie 2002. Doresc așadar să prezentați o copie a prezentei invitații guvernului dumneavoastră pentru a-i cere să vă susțină venirea la Trois-Rivières, plătinindu-vă costul transportului între orașul dvs. și Montreal. Noi vă vom asigura toate cheltuielile sejurului. Am mai dori, de asemenea, să primim o copie a C.V.-ului dvs., câte un exemplar din cărțile dvs. de poezie și o fotografie recentă. Acestea ne vor permite să vă pregătim contactul cu mass-media. Vă mai rugăm să ne transmiteți, chiar din clipa în care le veți cunoaște, orele de zbor între orașul dvs. și Montreal: noi vă vom aștepta la aeroportul Montreal-Dorval unde vă vom conduce și la sfârșitul festivalului de la Trois-Rivières. Nu uitați că dacă hotărâți să dați curs invitației noastre oficiale de a fi prezent între 4 și 13 octombrie 2002, va trebui să dispuneți de aproximativ 50 de poeme deja traduse în franceză, căci festivalul se desfășoară mai ales în această limbă. În sfârșit, dacă este posibil, trimiteți-ne un număr de fax sau o adresă electronică la care să vă putem contacta cu rapiditate ori de câte ori va fi nevoie. Visînd la un răspuns pozitiv din partea dvs., vă rog să primiți salutările mele cele mai prietenești! Președinte, Gaston Bellemare”

Evident, eu am adresat o cerere Ministerului Culturii din România ca să mă sprijine în încercarea mea de a ajunge în Canada, dar, din nefericire, nici pînă la data trimiterii la tipar a acestei cărți, adică, la mai bine de patru ani de la întoarcerea mea de la festivalul de la Trois-Rivières, n-am primit răspuns la cererea adresată celor care ar trebui să susțină propagarea valorilor culturale românești pe alte meleaguri ale globului. De altfel, de atunci am mai fost invitat să particip și la cea de a patra Întîlnire a Poeților Lumii Latine din Ciudad de Mexico și Morelia, și la festivalul de poezie de la Val Di Comino din Italia și la Bienala Internațională de Poezie de la Liège (manifestare unde mi s-a făcut onoarea de a fi inclus în Juriul Internațional ce a acordat Marele Premiu al Bienalei!) și la Festivalurile Internaționale de Poezie din El Salvador, din Nicaragua sau din Columbia, din Croația, din Macedonia și din Irlanda, însă, în ciuda faptului că am făcut mereu cerere la Minister pentru a fi susținut măcar parțial, nu am primit niciodată răspuns favorabil la solicitările mele, așa că nu am putut onora invitațiile din lipsă de argumente financiare. Și în vederea deplasărilor în Mexic, în Italia, în Belgia, în Germania am făcut (cu multe luni înainte de desfășurarea manifestărilor culturale la care eram invitat să particip) repetate cereri la Ministerul Culturii, cerînd să-mi sprijine material transportul. Nu redau aici decît amabilul (și rizibilul!) răspuns primit (pe 17 iunie 2002) din partea funcționarilor unui organism ce are obligația de a sprijini mesagerii culturii române care au posibilitatea de a se impune și în alte părți ale lumii, și în alte spații culturale: «Stimate Domn, Cunoaștem încă de anul trecut participarea *dumneavoastră* la această importantă acțiune „Întîlnire a Poeților Lumii Latine” ce se desfășoară în Mexic și vă felicităm pentru prestigiul și recunoașterea *dumneavoastră* ca scriitor, și peste hotare. Din păcate, solicitarea *dumneavoastră* pentru sprijin financiar în vederea participării la această pres-

Libris
Resurse literare

tigioasă manifestare este tardivă, deoarece bugetul alocat manifestărilor culturale pe anul 2002 a fost deja repartizat. Cu deosebită stimă, Tudor Mărunțelu, Director General» (ghilimelele arată, evident, că am păstrat cu sfințenie punctuația și distinsa exprimare a semnatarului scrisorii; sublinierile îmi aparțin). Halal răspuns! Ca și cum un creator ar putea ști dinainte manifestările la care va fi invitat, pentru a se încadra în planificarea bugetară a unor organisme înțepente în birocrăție și comodități ce amintesc vremurile când mărunțelii funcționari ceaușiști tăiau și spânzurau. Mai lipsește patologica încheiere „Trăiască lupta pentru pace!” care să evoce epoca de aur și să pecetluiască imposibilitatea schimbării mentalităților comuniste în structurile și organismele publice, în ciuda faptului că de la evenimentele din decembrie 1989 s-au scurs aproape 15 ani!

Am dedus din răspunsul primit din partea direcției Generale Carte, Lectură Publică, Civilizație Tradițională a Ministerului Culturii și Cultelor din România, că, dacă vreau să primesc un sprijin din partea acestei direcții, trebuie să-mi planific cu un an înainte participarea la diferite manifestări culturale-literare desfășurate pe meridianele sau paralele ce nu trec prin *eterna și fascinanta Românie*. Foarte bine, mi-am spus! Cum în 2003 organizatorii Festivalului Internațional de Poezie din Havana, Cuba, în frunte cu președintele Scriitorilor din Cuba, m-au anunțat că deja sînt invitat la cea de a opta ediție a prestigioasei manifestări și cum, totodată, mi-au făcut onoarea de a mă numi unul din președinții ei (alături de scriitori din Canada, Chile, Brazilia, Uruguay, Argentina, Mexic, Elveția, Italia, Belgia, Franța, Spania, Statele Unite ale Americii, Nicaragua), am înaintat chiar și public (pe calea paginilor din „Cronica”), domnului Director General Tudor Mărunțelu cererea de a introduce în bugetul pe anul 2003 al direcției pe care o conduce și cheltuielile legate de deplasarea mea în Cuba în lunile ianuarie și

februarie ale anului 2003. Evident, răspunsul n-a mai sosit nici pînă în ziua de azi.

Să mă întorc însă la aventura mea canadiană, mai exact la dimineața în care înarmat cu răbdare, oboseală (călătorisem toată noaptea pentru a ajunge cît mai devreme la poarta Ambasadei Canadei), pașaport, fotografii, chitanță pentru achitarea a 52 de dolari americani (plata amabilității unui funcționar al ambasadei de a dialoga cu mine spre a-și lămuri motivele ce mă îndeamnă să intru în țara în care atîția năpăstuiți ai sorții își doresc să ajungă – și să rămînă! –, considerînd-o, pe bună dreptate! un adevărat pămînt al făgăduinței) m-am așezat cuminte la coada ce se formase încă din viul nopții. La cinci și jumătate cînd am ajuns eu, aveam deja înaintea mea vreo zece persoane. Din tot ce am trăit în acea zi, din toate emoțiile, neliniștile, speranțele ce m-au însoțit pînă la ora 15 cînd am primit viza, cel mai mult m-a bulversat un fapt care, în aparență, nu avea legătură directă cu mine: prin jocul întîmplării, în sala în care, după un control extrem de minuțios al bagajelor și al propriei ființe, petenții luau legătura cu personalul consular, am asistat la evaluarea a 36 de cereri de intrare în Canada adresate de cetățeni români (numărul de ordine se afișa în mod elegant pe un ecran electronic și astfel puteam ști în orice moment cîți românași seduși de mirajul de a trăi, fie și preț de o clipă, acolo unde „tout n'est qu'ordre et beauté / Luxe, calme et volupté” și-au spus păsurile în fața vigilenților, dar extrem de amabililor, funcționari consulari). Ei bine, din acești 36 de cetățeni, doar 14 voiau viză temporară (în calitate de turiști, oameni de afaceri sau de părinți și bunici ce voiau să-și viziteze copiii și nepoții stabiliți deja peste ocean), ceilalți 22 ceruseră viză definitivă pentru a imigra în Canada (mi-am dat seama de această realitate, deoarece erau preluați de alți funcționari, li se cerea alt fel de acte și aveau alte formalități de îndeplinit). Toți erau tineri (unii chiar foarte tineri!), cu studii superioare, cu specialități de care și țara asta are mare

nevoie. Toți voiau să plece pentru că aici se zbăteau în lipsuri incredibile, trăind la limita suportabilității și alunecând vertiginos pe toboganul sărăciei. Toți voiau să plece de aici pentru că statul nu dă doi bani pe pregătirea și pe competențele lor, pentru că în orice încercare a lor de a se impune, de a avansa, de a schimba ceva, li se pune crosa la patină, pentru că li se boicotează inițiativele, li se înmormântează viitorul. Evident, nu știu ce rezultate au primit demersurile respective, nu știu ce dialoguri s-au purtat în cabinele în care au loc întâlnirile dintre românii dornici să se stabilească în Canada sau doar să o viziteze și funcționarii care, dintr-o singură privire, își dau seama cu cine au a face, căci totul se desfășoară într-o strictă confidențialitate, dar dacă la ambasadele statelor cu adevărat democrate, care știu să-și prețuiască propriile valori și să atragă mereu altele din străinătate, se prezintă zilnic zeci și zeci de români care vor să-și părăsească țara, mă întreb «pe mîna cui va rămîne „eterna și fascinanta Românie”?»

Înainte de a păși în incinta ambasadei (pe ale cărei ziduri am citit tot felul de anunțuri redactate în franceză cu litere de-o șchioapă și cu greșeli de limbă strigătoare la cer) m-am întâlnit cu poetul Gellu Dorian (cu el și cu Cassian Maria Spiridon trebuia să ajung în acea zi și la Ambasada Mexicului de pe strada Armenească, spre a obține vizele necesare pentru intrarea în fostul imperiu al lui Moctesuma, în vederea participării la cea de a patra ediție a Întîlnirii Poeților Lumii Latine; vizele le-am obținut pe loc, fără interviuri, fără formalități birocratice înnebunitoare, fără cozi umilitoare, numai că la manifestare nu am mai ajuns din lipsă de bani; absență cu atât mai dureroasă, cu cît, la precedentele ediții, reprezentanții României făcuseră o figură frumoasă, fiind chiar incluși în antologiile de poezie universală editate în Mexic. ¡Lo siento!) ce mi-a preluat, ca un adevărat și bun prieten, o parte din bagaje și din obligațiile zilei pe care le aveam de îndeplinit la Ministerul Culturii și la Uniunea Scriitorilor.

Dacă voi nu ne vreți, noi vă vrem...

M-am plictisit cu viteza luminii de anostele discuții ale celor de la coadă, ce-și dădeau cu părerea despre orice problemă consulară, dar am constatat amuzat că existau printre ei adevărați experți care, argumentat, cîntăreau șansele altor „codași” de a primi (sau de a nu primi) viza de intrare în Canada. Și pentru că am căpătat foarte repede convingerea că voi avea de petrecut ceasuri bune la rînd și în sala de așteptare a ambasadei, am încercat, ca să-mi treacă timpul mai ușor și să-mi fie așteptarea mai puțin plictisitoare, să rememorez cunoștințele despre țara nord-americană pe tărîmurile căreia urma să ajung nu peste multă vreme, cunoștințe cu care, speram, am ieșit din școală și care, eventual, s-au încăpățînat să rămînă pitite cîteva decenii prin pliurile memoriei mele afective. Nu mi-a luat prea mult timp această insolită trecere în revistă, căci în liceu nu m-am dat deloc în vînt după carte. Alte ispite îmi acaparau le train-train habituel: la vremea cînd ar fi trebuit să mă aplec cu sîrg pe filele manualelor școlare ce ar fi avut menirea de a-mi mai lumina cît de cît întunericul minții năclăite de alcool și tutun, eu eram cel mai înverșunat adept al dialogurilor bahice și cel mai fidel vizitator al bombelor ieșene. Colindam, însoțit de o șleahță de pilangii, din zori și pînă-n zori (abia după ce am terminat eu liceul, preceptele eticii și echității socialiste importate de pitic din cutumele dictaturilor asiatice au început să strîngă șurubul existenței românilor și să le deschidă localurile la ora zece a dimineții o dată cu apariția mirei la televizor!) toate barurile de

noapte, terasele, crîșmele, restaurantele, grădinile (de vară!), cafenelele, speluncile, bistrourile, tavernele care sufocau pur și simplu Liceul Național din centrul Iașiului cu ofertele lor lichide. Curios cum pe vremea cînd eu începeam să-mi trăiesc boema (fără să o conștientizez!), liceul în care îmi înmormîntam tinerețile (pe atunci nici măcar nu-l iubeam pe Bacovia, dar îi dădeam dreptate!) era înconjurat de o adevărată salbă de altare bahice, așa cum apele patriei începeau să poarte salbe de hidrocentrale! Le citez nu doar pentru sonoritatea lor, ci și pentru ecourile nostalgice pe care numele lor le pot stîrni în sufletele foștilor mei camarazi de petreceri: terasa și barul Corso, restaurantul și grădina Iașul, barurile (inclusiv cel cu program „occidental”, pentru adulți) de la hotelul Unirea, restaurantul Moldova, Braseria, Tebeceul de la Fundație, Expresul din aceeași zonă binecuvîntată unde, spre disperarea mea, restaurantul Dorna a făcut loc unui anticariat, bombele de mîna a doua, dar atît de primitive, de pe Strada Gării sau din piața Sfîntul Spiridon (unde eșuam doar cînd rezervele noastre de gologani se sleiau), Varicele, Lacto-barul ... La toate aceste ispîte se adăugau și principalele cinematografe ale Iașiului (care ne găzduiau cu generozitate cînd eram mahmuri și lefteri și ne îndopau cu filme plămădite din putreziciunea occidentală, în ciuda faptului că purtau nume cu rezonanțe revoluționar-comuniste: Republica, Tineretului, Victoria!), grupate tot în preajma liceului, așa că la școală eram cu adevărat o rara avis. Așadar, cunoștințele mele despre Canada, acumulate în lunga-mi carieră de elev, pot fi rezumate doar în cîteva propoziții: știam că e un stat capitalist, unde muncitorii sunt oprimați, dar că pînă la urmă, prin lupta proletariatului, socialismul va învinge și se va instaura chiar și prin ghețurile eschimoșilor, în ținuturile arctice și în sălbaticile arhipelaguri polare; că e a doua țară din lume ca suprafață, dar cu o densitate a populației foarte mică, datorată mai ales condițiilor vitrege de climă și de trai; că populația e tare amestecată și că pe teritoriul ei trăiesc

(însă nu în armonia pe care doar egalitatea din orînduirea socialistă o poate conferi, așa cum ne oferea un exemplu grăitor poporul sovietic eliberator) albi de toate extracțiile, dar cu viguroase rădăcini europene, amerindieni cu rădăcini precolumbiene și eschimoși cu rădăcini înghețate prin igluurile calotei nordice; mai știam că se întinde între două oceane, că populația e concentrată în cîteva aglomerări urbane ce se află la loc de cinste, deoarece acolo, peste ocean, „viața la țară” nu e prea cunoscută; că are capitala la Ottawa, că se află într-o competiție multilateral dezvoltată (ce mie îmi evoca rivalitatea sans merci care a învrăjbit Anglia și Franța preț de un mileniu, născută probabil chiar mai înainte de vremea cînd Wilhelm Cuceritorul l-a pocnit pe Harold al doilea în bătălia de la Hastings) cu Statele Unite ale Americii, puternicul vecin de la sud (îmi era mai simplu să nu iau în calculul vecinătăților și Alaska, mai ales că nu puteam înțelege în ruptul capului cum de americanii au țara ruptă în două; e drept că nici nu-mi băteam capul să aflu de ce au pierdut rușii acel teritoriu fabulos în favoarea americanilor și de ce nu au pus mîna pe el canadienii, căci le era și mai aproape și mai necesar!). E clar că în mintea mea fusese un amalgam de date exacte și de minciuni comuniste cu care eram îndopați ca să căpătăm convingerea că raiul a coborît pe pămînt doar în lagărul socialist aflat sub protecția poporului-frate de la răsărit! Ce-am mai aflat eu în timpul inutilului meu apprentissage de cultură generală și mi-am amintit în ceasurile în care-mi făceam planuri tactice și strategice de cucerire a avanposturilor canadiene de pe strada bucureșteană Nicolae Iorga (de fapt nu făceam altceva decît să aștept deschiderea porților consulare prin care aș fi putut să mă strecur pentru cîteva săptămîni în raiul canadian!)? Mai nimic! Drept pentru care, întors acasă, am tras o temeinică raită prin enciclopediile, dicționarele și atlasele familiei, ca să nu decad prea mult în propriii ochi din cauza puținătății cunoștințelor acumulate în școală la